

Asia: VN/3071/2020-OM

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisen hallinnon automaattista päätöksentekoa koskevaksi lainsäädännöksi

Esitysluonnoksen kokonaisuutta koskevat kysymykset

Yleiset huomiot automaattista päätöksentekoa koskevasta sääntelykokonaisuudesta

Paljon tahoja, jotka antavat erittäin paljon päätöksiä, joissa edellytykset ovat yksinkertaiset sekä selkeästi ja konkreettisesti todennettavissa. Tähän nähden sääntely on hyvin tarpeellinen toimenpide.

Huomiot ehdotetun sääntelyn suhteesta hallinnon lainalaisuuteen, hyvään hallintoon ja avoimuuteen sekä virkavastuuseen

Esitysluonnoksen perustelut sekä säännösten sisältö huomioiden vaikutukset kysymyksessä esitettyihin suhteisiin on huomioitu hyvin. Toisaalta esitettyjä säännöksiä käytännössä sovellettaessa saattaa ilmetä seikkoja, joita ei osattu ottaa valmisteluvaiheessa huomioon ja joista näin saattaa aiheutua soveltamisongelmia.

Kysymykset vaikutusarvioinnista

- **Miten arvioitte ehdotuksen ja siihen sisältyvien vaatimusten vaikuttavan päätöksenteon automatisoinnin kehittämiseen ja käyttöönottoon tulevaisuudessa? Mitä hyötyjä ja mitä haittoja ehdotuksella olisi tulevan kehittämisen ja automaation hyödyntämisen osalta?**

- **Onko ehdotetuilla muutoksilla vaikutuksia, joita esityksessä ei ole tunnistettu ja jotka eivät liity jäljempänä esitettyihin kysymyksiin?**

Sääntely antaa konkreettisen ja hyvän pohjan automatisoinnin kehittämiseen, koska säännöstö rajaa kohtalaisen selvästi automatisoinnin alan. Sääntely saattaa toki estää muutoin tarkoituksenmukaisen ja tarpeellisen automatisoinnin, koska ne eivät mahdu säännösten määrittelemään alaan. Toisaalta säännökset ovat osin joustavia ja tulkinnallisia ja näin mahdollistaa automatisoinnin kehittämisen.

Laki hallintolain muuttamisesta

Yleiset huomiot hallintolain 8 b luvusta

Säännökset eivät avaudu ensilukemalla. Sisällön tulkinnassa luettava esityksen perusteluja.

Huomiot automaattisen ratkaisemisen määritelmästä (53 e §:n 1 momentti)

Ennalta määriteltyjen käsittelysääntöjen laatiminen edellyttää suurta huolellisuutta ja tarkkuutta, koska automatisoidussa menettelyssä ei ole fyysisen henkilön suorittamaa harkintaa. Käytännön toteutus edellyttää runsaasti sovellustyötä, joka on kallista.

Huomiot automaattisesti ratkaistavien asioiden käyttöalasta ja rajauksesta (53 e §:n 2-4 momentti)

2 mom. selkeä, kunhan tiedetään, mitä viranomaisen "harkinnalla" tarkoitetaan.

3 mom. on viittaussäännös.

4 mom. ok.

Huomiot automaattisen ratkaisemisen oikeussuojaedellytyksestä (53 f §)

Ei kommenttia.

Huomiot automaattisesta ratkaisemisesta ilmoittamisesta (53 g §)

Viittaukset hankaloittavat säännöksen ymmärtämistä vaikka osin säännös vaikuttaa selkeähköltä.

Muut hallintolakia koskevat huomiot

Ei muita huomioita.

Laki tiedonhallintalain muuttamisesta

Yleiset huomiot tiedonhallintalain 6 a luvusta

Edellyttää runsaasti dokumentointia, joka on kallista ja runsaasti resursseja vaativaa toimintaa.

Yleiset huomiot tiedonhallintalain 13 a §:stä

Säännös tarpeen, mutta edellyttää päätösten automatisoinnin lisäksi paljon oheistoimintojen automatisointia ja valvontaa.

Kysymykset vaikutusarvioinnista

- Jos organisaatiollanne on jo käytössä automatisoituja päätöksentekoprosesseja: Onko ehdotuksen vaikutukset olemassa oleviin automatisoituihin päätöksentekoprosesseihin arvioitu osaltanne riittävästi? Puuttuuko arvioinnista joitain keskeisiä näkökulmia? Onko muutoksen edellyttämät resurssitarpeet arvioitu oikeasuuntaisesti?

- Jos organisaatiollanne on jo käytössä automatisoituja päätöksentekoprosesseja: Jos käytössä olevasta automaattisesta päätöksenteosta jouduttaisiin luopumaan, millaisia resursseja nykyisten käsittelyvolyymien ja -aikojen säilyttäminen ilman automatisointia edellyttäisi?

- Onko tiedonhallintalakiin ehdotetun 13 a §:n vaikutukset arvioitu osaltanne riittävästi? Puuttuuko arvioinnista joitain keskeisiä näkökulmia? Onko muutoksen edellyttämät resurssitarpeet arvioitu oikeasuuntaisesti?

Ei ole vielä käytössä automatisoituja päätöksentekoprosesseja.

Laki digipalvelulain muuttamisesta

Yleiset huomiot digipalvelulain 6 a §:stä

Säännös aiheellinen, mutta riittääkö resurssit ao. toimintaan. Hyvä, että kyse ei ole velvoittavasta säännöksestä vaan toiminta on harkinnanvaraista.

Kysymykset vaikutusarvioinnista

- Onko digipalvelulakiin ehdotetun 6 a §:n vaikutukset arvioitu osaltanne riittävästi? Puuttuuko arvioinnista joitain keskeisiä näkökulmia? Onko muutoksen edellyttämät resurssitarpeet arvioitu oikeasuuntaisesti?

- Miten arvioitte digipalvelulakiin ehdotetun 6 a §:n ja siihen sisältyvien vaatimusten vaikuttavan palveluautomaation kehittämiseen ja käyttöönottoon tulevaisuudessa? Mitä hyötyjä ja mitä haittoja ehdotuksella olisi tulevan kehittämisen osalta?

Toiminta vaatii uusia/lisäresursseja (henkilö/sovellusresursseja). Koska resurssit ovat muutoinkin tarkkaan laskettu/arvioitu nykyiseen tarpeeseen, ei kehittäminen tule sijoittumaan toiminnan kehittämisen kärkipäähän.

Laki rikosasioiden tietosuojalain muuttamisesta

Huomiot 13 §:ään ehdotettavasta muutoksesta

Ei kommenttia.

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Huomiot ehdotetusta voimaantulosta sekä siirtymäsäännöksistä

Resursseja oltava siirtymäkauden töihin ja urakka on ilmeisesti vaativa niiden kohdalla, joiden tulee saattaa nykytoiminnot lain tasolle. Siirtymäaikaa voisi olla enemmän.

Romo Silja
Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta

Lilleberg Jukka
Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta